

آثار حقوقی قراردادهای پیمانکاری دولتی

آثار عام و خاص
(تسهيلات، حقوق، امتيازات طرفين پيمان
و ضمانت اجرايى قرارداد پيمانكارى دولتى)

مؤلف:

مسعود رحمانیان

مدرس دانشگاه

سرشناسه	: رحمانیان، مسعود. ۱۳۵۵-
عنوان و نام پدیدآور	: آثار حقوقی قراردادهای پیمانکاری دولتی آثار عام و خاص (تعهدات حقوق، امتیازات طرفین پیمان و ضمانت اجرای قراردادهای پیمانکاری دولتی) به انضمام متن موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان ...
مشخصات نشر	: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۷۴۵ ص.
شابک	: ۱-۱۰۳-۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸-۴۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فبیای مختصر
یادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابخانه ملی	: ۳۶۷۷۱۷۳

انتشارات کتاب آوا

آثار حقوقی قراردادهای پیمانکاری دولتی

مؤلف	مسعود رحمانیان
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۵
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
قیمت:	۴۲۰۰۰۰ ریال
شابک:	۱-۱۰۳-۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۴ طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگ: ۶۶۴۶۱۱۵۰

www.avabook.com

avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری

تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.
هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان محکوم به پرداخت خسارت می گردند.

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات (مفاهیم بنیادین).....	۲۳
فصل اول- ماهیت حقوقی قراردادهای پیمانکاری دولتی.....	۲۴
مبحث اول- تعریف و مفهوم قراردادهای پیمانکاری دولتی.....	۲۴
گفتار اول- تعریف لغوی و اصطلاحی قرارداد پیمانکاری دولتی.....	۲۴
بند اول- تعریف لغوی و اصطلاحی قرارداد.....	۲۴
بند دوم- تعریف لغوی و اصطلاحی پیمانکار.....	۲۵
بند سوم- تعریف لغوی و اصطلاحی کارفرما.....	۲۵
بند چهارم- تعریف لغوی و اصطلاحی قرارداد پیمانکاری.....	۲۶
گفتار دوم- پیشینه تاریخی قراردادهای پیمانکاری دولتی.....	۳۱
گفتار سوم- پیمان و شرایط عمومی پیمان (به عنوان مصادیق رایج قراردادهای پیمانکاری دولتی).....	۳۳
بند اول- شرایط عمومی پیمان از نظر صوری (شکلی).....	۳۴
بند دوم- شرایط عمومی پیمان از نظر ماهوی.....	۳۵
بند سوم- پیشینه تاریخی پیمان و شرایط عمومی پیمان به عنوان مصادیق رایج قراردادهای پیمانکاری دولتی).....	۳۶
مبحث دوم- میزان حاکمیت اراده طرفین در قراردادهای پیمانکاری دولتی.....	۳۹
گفتار اول- شرایط عمومی پیمان مصوبه است یا قرارداد؟.....	۴۱
گفتار دوم- قرارداد پیمانکاری از حقوق اداری تبعیت می کند یا خصوصی.....	۴۳
گفتار سوم- قرارداد پیمانکاری عقدی است معین، مختلط یا نامعین؟.....	۴۵
گفتار چهارم- جایگاه قرارداد پیمانکاری در تقسیم بندی عقود.....	۴۷
بند اول- مطالعه قرارداد پیمانکاری از حیث لزوم و جواز.....	۴۷
بند دوم- مطالعه قرارداد پیمانکاری از حیث نحوه انعقاد.....	۴۸
فصل دوم- اصول حاکم بر قراردادهای پیمانکاری دولتی و آیین انعقاد این قراردادها.....	۴۸

- مبحث اول - اصول حاکم بر قراردادهای بیمانکاری دولتی ۴۹
- گفتار اول - اصل صلاحیت طرفین قراردادهای بیمانکاری دولتی ۵۱
- بند اول - صلاحیت کارفرما ۵۱
- بند دوم - صلاحیت بیمانکار ۵۲
- گفتار دوم - اصل کتبی بودن قرارداد ۵۴
- گفتار سوم - اصل آگاهی بیمانکار از مفاد اسناد ۵۶
- گفتار چهارم - اصل اجرای بالمباشره قرارداد توسط بیمانکار ۵۷
- گفتار پنجم - اصل تعهدات دو جانبه کارفرما و بیمانکار ۵۹
- مبحث دوم - آیین انعقاد قراردادهای بیمانکاری دولتی ۶۰
- گفتار اول - رعایت تشریفات مناقصه و مزایده ۶۱
- گفتار دوم - سایر شرایط لازم جهت انعقاد قراردادهای بیمانکاری دولتی ۶۲
- بند اول - شرایط اساسی صحت معاملات موضوع ماده ۱۹۰ قانون مدنی ۶۲
- بند دوم - اجابت انعقاد ۶۲
- بند سوم - داشتن اعتبار در بودجه کل کشور ۶۲
- بند چهارم - حدود طر-های عمرانی و قراردادهای بیمانکاری دولتی ۶۳
- بخش دوم - آثار عدم قراردادهای بیمانکاری دولتی ۶۵
- فصل اول - اصل آزادی اراده در قرارداد بیمانکاری دولتی ۶۶
- مبحث اول - معنی و مفهوم آزادی اراده در قراردادها ۶۶
- گفتار اول - مبندی آزادی اراده در نظام حقوقی ایران ۶۷
- بند اول - مبندی فقهی ۶۷
- بند دوم - مبندی قانونی ۶۸
- گفتار دوم - نتایج بدیرش اصل آزادی اراده در قراردادها ۶۹
- بند اول - آزادی اشخاص در انتخاب نوع عقد ۶۹
- بند دوم - غیرنشریقاتی بودن (رضایی بودن) قراردادها ۶۹
- بند سوم - الزام آور بودن قرارداد نسبت به طرفین ناشی از حاکمیت اراده ۷۰
- بند چهارم - نسبی بودن اثر قرارداد نسبت به طرفین ناشی از حاکمیت اراده ۷۱
- مبحث دوم - آزادی اراده در قرارداد بیمانکاری دولتی ۷۱
- گفتار اول - حدود آزادی اراده دولت و افراد در قراردادهای بیمانکاری دولتی ۷۱
- گفتار دوم - عوامل محدود کننده آزادی دولت و افراد در قراردادهای بیمانکاری دولتی ۷۲
- بند اول - قانون محاسبات عمومی ۷۲

بند دوم - آیین‌نامه معاملات دولتی	۷۳
فصل دوم - اصل لازم الاجرا بودن قراردادهای پیمانکاری دولتی	۷۳
مبحث اول - معنی و مفهوم اصل «لازم الاجرا بودن قرارداد» در قراردادهای خصوصی و در قرارداد پیمانکاری دولتی	۷۴
گفتار اول - معنی و مفهوم اصل «لازم الاجرا بودن قراردادها» در قراردادهای خصوصی ...	۷۴
گفتار دوم - معنی و مفهوم اصل «لازم الاجرا بودن قراردادها» در قراردادهای پیمانکاری دولتی	۷۵
مبحث دوم - عوامل برهم زنده اصل «لازم الاجرا بودن قرارداد» در قرارداد پیمانکاری دولتی	۷۵
گفتار اول - عوامل قانونی	۷۵
بند اول - فسخ قانونی	۷۵
بند دوم - اقاله	۷۷
گفتار دوم - عوامل فیزی	۷۷
بند اول - عوامل خارجی	۷۸
بند دوم - عوامل اخلاقی برهم زنده تعادل مالی پیمان	۹۹
فصل سوم - نسبی بودن قرارداد پیمانکاری دولتی	۱۰۳
مبحث اول - بررسی و تحلیل اصل «نسبی بودن قراردادها» در قراردادهای خصوصی	۱۰۳
گفتار اول - معنی و مفهوم اصل «نسبی بودن قراردادها»	۱۰۳
گفتار دوم - استثنائات وارده بر اصل «نسبی بودن قراردادها»	۱۰۳
بند اول - ملزم بودن وصی به انجام امور وصایت (موضوع ماده ۸۳۴ قانون مدنی)	۱۰۳
بند دوم - مؤثر بودن قرارداد ارفقی نسبت به انعکاسی که با قرارداد ارفقی موافقت ننموده‌اند (موضوع ماده ۴۸۹ قانون تجارت)	۱۰۳
بند سوم - تعهد به نفع شخص ثالث	۱۰۳
مبحث دوم - بررسی و تحلیل اصل «نسبی بودن قراردادها» در قرارداد پیمانکاری دولتی	۱۰۴
گفتار اول - معنی و مفهوم نسبی بودن قرارداد پیمانکاری دولتی	۱۰۴
گفتار دوم - استثنائات وارده بر نسبی بودن قراردادهای پیمانکاری دولتی	۱۰۵
بند اول - مسئله تعهد به نفع شخص ثالث در قراردادهای پیمانکاری دولتی	۱۰۵
بند دوم - مسئله تعهد به ضرر شخص ثالث در قراردادهای پیمانکاری دولتی	۱۰۶
بخش سوم: آثار خاص قرارداد پیمانکاری دولتی	۱۰۹
فصل اول - تعهدات طرفین قراردادهای دولتی	۱۰۹
مبحث اول - تعهدات قراردادی و قانونی پیمانکار	۱۱۰

- گفتار اول - تعهدات قراردادی بیمانکار ۱۱۱
- بند اول - انجام و اتمام موضوع بیمان (اجرای مفاد قرارداد) ۱۱۲
- بند دوم - انجام عملیات موضوع بیمان در مدت تعیین شده ۱۲۰
- بند سوم - بیمه نمودن تأسیسات موضوع بیمان و ۱۳۰
- بند چهارم - دادن تضمین انجام تعهد و حسن اجرای کارها ۱۳۲
- بند پنجم - پذیرفتن تعهدات توسط بیمانکار در مقابل بیمانکاران جزء ۱۳۹
- بند ششم - تعهدات در قبال اشخاص ثالث ۱۴۳
- بند هفتم - سایر تعهدات بیمانکار ۱۴۸
- گفتار دوم - تعهدات قانونی (الزامات یا تکالیف قانونی) بیمانکار ۱۹۰
- بند اول - رعایت مقررات خاص حاکم بر معاملات دولتی (اعلام عدم شمول قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری) ۱۹۳
- بند دوم - اعلام اقامتگاه قانونی ۱۹۷
- بند سوم - سوه حقوق انحصاری ثبت شده ۲۰۳
- بند چهارم - رعایت مقررات مربوط به قانون کار، بیمه های اجتماعی، مالیات ها و عوارض شهرداری ها و قراردادهای طرح های عمرانی و سایر مقررات در مورد کارکنان خود در کارگاه های ساختمانی ۲۰۸
- مبحث دوم - تعهدات قراردادی بیمانکار در قانون کار ۲۱۷
- گفتار اول - تعهدات قراردادی بیمانکار ۲۱۷
- بند اول - تعهد اصلی کارفرما ۲۱۷
- بند دوم - تعهدات فرعی ۲۲۷
- گفتار دوم - تعهدات قانونی (الزامات یا تکالیف فرعی) کارفرما ۲۲۹
- بند اول - الزام به کسر پنج درصد از وجود پرداخت به عنوان علی الحساب مالیات مؤدی ۲۲۹
- بند دوم - صیانت کارفرما از حقوق مربوط به مالکیت های فکری بیمانکار ۲۳۰
- بند سوم - جرایم کارکنان دولت و بخش عمومی در ارتباط با معاملات دولتی ۲۳۱
- بند چهارم - تعبیین اموال متعلق به سازمان ها و مؤسسات اخیر الذکر و نیز مصادیق استفاده غیرمجاز از آنها ۲۳۳
- فصل دوم - حقوق و اختیارات طرفین بیمان در قراردادهای بیمانکاری دولتی ۲۳۴
- مبحث اول - حقوق و اختیارات بیمانکار ۲۳۵
- گفتار اول - حقوق بیمانکار ۲۳۵

بند اول - دریافت بهاء پیمان	۲۳۵
بند دوم - دریافت کلیه خسارت‌های ناشی از عوامل داخلی و خارجی برهم زننده تعادل مالی پیمان	۲۳۷
بند سوم - حذف تعهدات قراردادی، در صورت عدم تحویل کارگاه از سوی کارفرما	۲۳۸
گفتار دوم - اختیارات پیمانکار	۲۴۰
بند اول - حذف تعهدات قراردادی در صورت عدم تحویل کارگاه	۲۴۱
بند دوم - انتقال جزئی از پیمان به غیر	۲۴۳
بند سوم - عدم موافقت با تعمیق قرارداد بیش از سه صد	۲۴۴
مبحث سوم - حقوق و اختیارات کارفرما	۲۴۵
گفتار اول - حقوق کارفرما	۲۴۶
بند اول - دخالت در اختیارات پیمانکار و پیمانکار جزء	۲۴۶
بند دوم - پرداخت مطالبات پیمانکار جزء از محل مطالبات پیمانکار	۲۴۶
بند سوم - اقدام به رفع دعوای تعیین خسارت، در صورت وارد شدن آسیب و ایراد خسارت به تأسیسات، بر بنیاد عدم جبران خسارت وارده از سوی پیمانکار	۲۴۷
بند چهارم - واگذاری قسمتی از اختیارات به مدیر طرح	۲۴۸
بند پنجم - فسخ قرارداد	۲۴۸
گفتار دوم - اختیارات کارفرما	۲۴۹
بند اول - نظارت بر موضوع قرارداد	۲۴۹
بند دوم - تغییر مدت پیمان	۲۵۵
بند سوم - تغییر مقادیر کار	۲۵۷
بند چهارم - تعلیق پیمان	۲۶۳
بند پنجم - فسخ پیمان	۲۶۶
بخش چهارم: ضمانت اجرای تخلفات طرفین پیمان	۲۸۱
فصل اول - ضمانت اجرای تخلف پیمانکار از آثار حقوقی پیمان	۲۸۲
مبحث اول - تبیین ضمانت اجراها در پیمان از منظر ماهیت حقوقی و نحوه اعمال آنها	۲۸۲
مبحث دوم - انواع ضمانت اجراها در پیمان	۲۸۳
گفتار اول - ضمانت اجرای مالی	۲۸۳
بند اول - جریمه و مهیت حقوقی آن	۲۸۴
بند دوم - خسارت و شرایط مطالبه آن	۲۸۴
گفتار دوم - ضمانت اجرای غیرمالی	۲۸۹

بند اول - خلع ید موقت و انجام امانی پیمان به حساب بیمانکار (جانشینی کارفرما)	۳۸۹
بند دوم - فسخ پیمان	۳۹۳
بند سوم - انواع فسخ در قرارداد بیمانکاری دولتی	۳۹۴
بند چهارم - ضمانت اجرای عدم انجام تعهدات در مرحله پایان قرارداد	۳۱۳
فصل دوم - ضمانت اجرای تخلف کارفرما از آثار حقوقی پیمان	۳۱۹
مبحث اول - تخلف کارفرما از پرداخت بهای پیمان	۳۱۹
گفتار اول - عدم پرداخت کل مبلغ قرارداد به بیمانکار	۳۱۹
گفتار دوم - عدم پرداخت بخشی از مبلغ قرارداد به بیمانکار	۳۲۰
مبحث دوم - تخلف کارفرما از اخذ مجوزهای لازم برای شروع عملیات ساختمانی و واگذاری	
مبحث اول - تأمین مالی مورد نیاز به بیمانکار جهت احداث کارگاه	۳۲۰
مبحث دوم - تأمین مالی و تأخذ	۳۲۳
ضمیمه شماره ۱	۳۲۷
ضمیمه شماره ۲: شرایط عمومی پیمان	۳۲۹
فصل اول: تعاریف و مفاهیم	۳۳۳
فصل دوم: تأییدات و تعهدات کارفرما	۳۳۷
فصل سوم: تعهدات و اختیارات کارفرما	۳۵۲
فصل چهارم: تضمین، پرداخت، تحویل کار	۳۶۱
فصل پنجم: حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، تعلل، تأخیر، تسویه حساب، حل	
اختلاف	۳۷۱
ضمیمه شماره ۳: شرایط خصوصی	۳۸۵
ضمیمه شماره ۴: قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن	۳۸۹
مقدمه	۳۹۰
قانون برگزاری مناقصات	۳۹۰
فصل اول: کلیات	۳۹۰
فصل دوم: سازماندهی مناقصات	۳۹۳
فصل سوم: برگزاری مناقصات	۳۹۵
فصل چهارم: مقررات مناقصات	۴۰۱
آیین نامه اجرایی بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات (ارزیابی کیفی مناقصه گران)	۴۰۹

۴۰۹	فصل اول - کلیات
۴۱۳	فصل دوم - فرایندها، نقشه‌ها و روشها
۴۱۹	فصل سوم - ارزیابی کیفی بیمانکاران
۴۲۴	فصل چهارم - ارزیابی کیفی تأمین کنندگان
۴۲۷	اصلاحیه آیین نامه اجرایی بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات
۴۲۷	آیین نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع رسانی مناقصات (بند «د» ماده ۲۳ قانون برگزاری مناقصات)
۴۲۹	فصل اول - کلیات
۴۳۰	فصل دوم - نظام مستندسازی مناقصات
۴۳۴	فصل سوم - نظام اطلاع رسانی مناقصات
۴۴۹	اصلاحیه آیین نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع رسانی مناقصات
۴۵۶	آیین نامه اجرایی بند «الف» ماده (۲۶) قانون برگزاری مناقصات
۴۵۷	فصل اول - کلیات
۴۵۷	فصل دوم - ضوابط و مقررات
۴۵۹	آیین نامه خرید خدمات مشوره (بند «ه» ماده ۲۹ قانون برگزاری مناقصات)
۴۶۵	فصل اول - کلیات
۴۶۵	فصل دوم - اصول و ضوابط خرید خدمات مشوره
۴۷۲	فصل سوم - ارزیابی کیفی مشاوران
۴۸۱	فصل چهارم - ارزیابی پیشنهادها و انتخاب مشاور
۴۸۴	آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی
۴۹۷	«آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی»
۴۹۸	ضمانتنامه شرکت در مناقصه
۵۰۵	ضمانتنامه شرکت در مناقصه
۵۰۶	ضمانتنامه شرکت در مناقصه
۵۰۷	ضمانتنامه کسور حسن انجام کار
۵۰۸	اصلاحیه آیین نامه تضمین در معاملات دولتی
۵۰۹	آیین نامه اجرایی ماده (۲۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (تضمین نامه بالاترین مقام وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح)
۵۱۱	آزادسازی صد درصد سیرده حسن انجام کار بیمنکران در قبل مطالبات تأیید شده
۵۱۳	

تصویب نامه در خصوص الحاق یک تبصره به ماده (۶) آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی ۵۱۴	
تصویب نامه در خصوص ضمانت نامه کتبی در قراردادهای دستگاه های اجرایی با دانشگاه ها و	
مؤسسات پژوهشی و آموزشی کشور ۵۱۵	
دستورالعمل اجرایی صدور ضمانت نامه شرکت های ایرانی برنده در مناقصه های بین المللی (داخل	
کشور) ۵۱۶	
آیین نامه اجرایی نظام ملی طبقه بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات ۵۱۹	
آیین نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرایی و تقویت حساسیتی (تصویب نامه کمیسیون موضوع	
اصل ۱۳۸ قانون اساسی وزارت امور اقتصادی و دارایی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس	
جمهوری) ۵۲۳	
آیین نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرایی و تقویت حساسیتی ۵۲۴	
سیستم سازمان تأمین اجتماعی موضوع نحوه شناسایی و محاسبه حق بیمه قراردادهای	
انفورماتیکی ۵۲۷	
بخشنامه ابلاغ تدبیرات سازمان تأمین اجتماعی دستورالعمل حق بیمه قراردادهای بیمانکاری	
و مهندسین مشاور (نحوه حساسیت، وصول و صدور مفادحساب) ۵۳۱	
فصل اول: مواد قانونی ۵۳۱	
فصل دوم: طبقه بندی قراردادها ۵۳۲	
فصل سوم: نحوه احتساب جرایم قراردادی بیمانکاری ۵۴۳	
فصل چهارم: وظایف و اگذارندگان کار بیمانکاران و سازمان تأمین اجتماعی ۵۴۵	
فصل پنجم: مفادحساب قراردادهای بیمانکار و مهندسین مشاور و نحوه صدور آن ۵۴۹	
فصل ششم: پیگیری وصول مطالبات و ارسال اماره های مربوطه ۵۵۲	
دستورالعمل استفاده از تضمین های نوع ۵۰۱ ماده (۳) آیین نامه اجرایی ماده (۶) قانون تنظیم	
مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ (موضوع ماده (۱۰) آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی) ۵۵۴	
ممنوعیت خرید کالاهای خارجی توسط دستگاه های اجرایی به صورت مستقیم و یا از طریق	
بیمانکاران طرح های تملک دارایی های سرمایه های ۵۵۷	
ضمیمه شماره ۴ ۵۶۹	
ضمیمه شماره ۵ ۵۷۷	
دستورالعمل نحوه تشخیص صلاحیت اشخاص حقیقی بیمانکار و نحوه ارجاع کار به آنها با اصلاحیه	
های بعدی ۵۷۷	
ضمیمه شماره ۶ ۵۸۱	

لایحه قانونی راجع به منع مذاخه وزراء و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و	۵۸۱
کشوری	۵۸۱
ضمیمه شماره ۷	۵۸۵
دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان و مقررات	۵۸۵
مربوط به آنها	۵۹۱
ضمیمه شماره ۸	۵۹۱
دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه و	۵۹۹
ضمیمه شماره ۹	۶۰۱
بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران	۶۰۳
ضمیمه شماره ۱۰	۶۰۳
قانون مسئولیت	۶۰۷
ضمیمه شماره ۱۱	۶۰۷
لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی، املاک برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی	۶۰۷
دولت	۶۱۵
ضمیمه شماره ۱۲	۶۱۵
قانون نحوه نظارت مجلس شورای اسلامی بر انقضای قراردادها در دستگاه‌های اجرایی	۶۱۷
ضمیمه شماره ۱۳	۶۱۷
آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی	۶۲۵
ضمیمه شماره ۱۴	۶۲۷
ضمیمه شماره ۱۵	۶۲۷
قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری	۶۳۳
ضمیمه شماره ۱۶	۶۳۳
قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی	۶۳۵
ضمیمه شماره ۱۷	۶۳۵
قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی	۶۳۷
ضمیمه شماره ۱۸	۶۳۷
قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی	۶۳۹
ضمیمه شماره ۱۹	۶۳۹

۶۳۹.....	تصویب نامه راجع به نحوه بررسی اختلافات فیما بین دستگاه های اجرایی
۶۴۱.....	ضمیمه شماره ۲۰.....
۶۴۳.....	ضمیمه شماره ۲۱.....
۶۴۳.....	فصل چهارم قانون کار.....
۶۴۳.....	مبحث اول: کلیات.....
۶۴۹.....	ضمیمه شماره ۲۲.....
۶۵۱.....	ضمیمه شماره ۲۳.....
۶۵۱.....	فرم قرارداد واگذاری فعالیت های پشتیبانی و خدماتی.....
۶۵۷.....	ضمیمه شماره ۲۴.....
۶۵۷.....	قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانکها و دستگاه ها و سایر مؤسسات و شرکت های دولتی.....
۶۵۹.....	ضمیمه شماره ۲۵.....
۶۵۹.....	ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.....
۶۶۱.....	ضمیمه شماره ۲۶.....
۶۶۱.....	این نامه اجرایی ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.....
۶۶۱.....	این نامه اجرایی ماده (۴۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.....
۶۶۵.....	ضمیمه شماره ۲۷.....
۶۶۵.....	دستورالعمل هزینه های مستمر و شرایط آن.....
۶۶۹.....	ضمیمه شماره ۲۸.....
۶۶۹.....	قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی
۶۷۷.....	ضمیمه شماره ۲۹.....
۶۷۷.....	این نامه مائی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی.....
۶۸۱.....	ضمیمه شماره ۳۰.....
۶۸۱.....	نحوه پذیرش و بررسی درخواست های دستگاه های اجرایی در زمینه.....
۶۸۳.....	ضمیمه شماره ۳۱.....
۶۸۳.....	این نامه اجرایی نظام ملی طبقه بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات.....
۶۸۷.....	ضمیمه شماره ۳۲.....
۶۸۷.....	قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات.....
۶۸۸.....	قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات.....

قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات	۶۸۸
آیین نامه اجرایی قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات	۶۹۵
آیین نامه اجرایی قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات	۶۹۵
راهنمای مناقصه	۷۰۱
دستورالعمل شرکت در مناقصه	۷۰۳
دعوتنامه و فرمهای مناقصه	۷۳۰

مقدمه

قراردادهای بیمانکاری دولتی آن دسته از قراردادهای بیمانکاری است که یکطرف آن دستگاه اجرایی دولت یا به عبارت بهتر، مؤسسات، سازمانهای عمومی یا اداره مسئول اجرایی طرح (تحت عنوان کارفرما) بوده که مظهر منافع عمومی می باشد و اشخاص شاغل در دستگاههای دولتی به نیابت از جامعه مبادرت به انعقاد قرارداد می نمایند و در جارجوب قوانین و مقررات مالی و اساسی و همچنین بیمان و شرایط عمومی بیمان منعقد می شوند. قراردادهای بیمانکاری با توجه به این خصیصه که دستگاه اجرایی دولت یا به عبارت بهتر، سازمان یا اداره مسئول اجرای طرح (تحت عنوان کارفرما) به عنوان یک طرف قرارداد حافظ حقوق عممه است، از مقدمات و ترتیبات خاصی پیروی می کند و هدف از این مقدمات و ترتیبات در وهله اول، حفظ مصالح عمومی و منافع بیت المال، حفظ دولت و سپس دستیابی به یک حداقل استاندارد و مطلوب جهت کارهای عمرانی متعلق به عموم جامعه و در نهایت، ایجاد نظم معقول و هماهنگ در فرم و شکل این قراردادهای باید دید. بنابراین صرف قرارداد (بیمانکر) باید شرایط انعقاد قرارداد با دولت به عنوان کارفرما و تشریفات ذکر در آن و همچنین قوانین حاکم بر آن (قوانین و مقررات مربوط به کار، بیمه های اجتماعی، مالیات ها، عوارض شهرداری و دیگر قوانین) را بداند و با علم و آگاهی از ملاحظات مذکور و توانایی های خود در انجام موضوع بیمان به انعقاد آن مبادرت نماید تا موجب ورود خسارت به دولت و خرد نگردد.

منظور از آثار حقوقی قرارداد بیمانکاری دولتی این است که پس از انعقاد قرارداد با رعایت شرایط لازم و اساسی جهت صحت هر عقد منعقد گردید، آثار ناشی از آن قابل پدیدار خواهد گشت که به دو دسته تقسیم می گردد:

یک دسته، آثار عمومی که در تمامی قراردادها عمومیت دارند و دسته دیگر، آثار خاصی قرارداد که مربوط به تعهدات خاص، حقوق و امتیازات ناشی از همان قرارداد می باشد. این گونه قراردادها دارای آثار و نتایجی نسبت به طرفین آن و نیز نسبت به اشخاص ثالث می باشد. بیمانکار با انعقاد قرارداد تعهداتی را می پذیرد و حقوق و اختیاراتی را دارا می شود. تعهدات بیمانکار براساس زمان اجرای آن به سه دسته تقسیم می گردد:

۱. تعهداتی که بیمانکار قبل از انعقاد قرارداد مکلف به اجرای آن می شود مانند: تعهد شرکت در مناقصه و یا پرداخت ضمانت نامه شرکت در مناقصه.

۲. تعهداتی که پیمانکار پس از انعقاد قرارداد و در حین اجرای پیمان مکلف به آن است.
 ۳. تعهدات پیمانکار پس از اجرای پیمان مانند: تحویل موقت و تحویل قطعی.
- مهمترین تعهد پیمانکار، انجام عملیات موضوع پیمان است و هدف اصلی از انعقاد قرارداد را تسکیل می‌دهد همچنین اختیارات اعطا شده به پیمانکار براساس موافقتنامه و شرایط عمومی پیمان بسیار محدود و تعهدات وی بسیار گسترده است. پیمانکاران در قراردادهایی که طرف مقابل دولت یا دستگاه‌های دولتی هستند، علاوه بر ایفای تعهدات ناشی از قرارداد (رعایت حقوق کار در مورد کارگران، محافظت و عدم تصرف در املاک مجاور و محافظت از تأسیسات زیرزمینی)، مزبور به رعایت مقررات خاص حاکم بر معاملات دولتی و نیز رعایت حقوق اشخاص ثالث می‌باشند. این مقررات به منظور حفظ حقوق دولت به عنوان متصدی امور عموم جامعه و نیز رعایت حقوق ایجاد شده برای شهروندان خلق شده است.
- پیمانکار موظف است قبل از انعقاد قرارداد از مواردی مانند: اسناد و مدارک قرارداد، وضعیت نیروی انسانی مورد نیاز، مصالح و تجهیزات لازم برای اجرای کار، محل کار و وضعیت جوی آن، مقررات نظیر بر قرارداد و ارتباط پیمانکار و کارگران و هزینه‌هایی که این موارد برای وی دارد، اضلاع و آغشی داشته باشد. چنانچه پیمانکار به این تعهد خود عمل نکند و در حین اجرای کار دچار مشکل و خسارتی گردد، مسئول آن خسارت خواهد بود و نمی‌تواند به جهل خود در جهت رفع مسئولیت استناد نماید و مانند این است که به ضرر خود اقدام نموده است.
- پس از فراهم شدن مقدمات کار و اتمام قرارداد بین پیمانکار و کارفرمای دولتی عملیات موضوع پیمان که هدف اصلی و نهایی پیمان می‌باشد، آغاز می‌شود و با شروع کار، تعهدات پیمانکار نیز که در واقع، جلوه‌هایی از تعهد اصلی مذکور و یا به تعبیری تسعیر و اجزاء تشکیل دهنده آن هستند، آغاز می‌گردد و پیمانکار به انجام این تعهدات براساس قرارداد مقرر مکلف می‌گردد همچنین تعهدات دیگری نیز به تبع تعهدات اصلی ایجاد می‌شود که در محدوده تعهدات پیمانکار در مرحله اجرا جای می‌گیرد و اگرچه مستقیماً ناشی از اجرای کار نیست ولی اجرای تعهدات موضوع پیمان سبب پدید آمدن آنها بوده و در محدوده تعهدات قانونی پیمانکار قرار دارند.
- بدون شک مهمترین تعهد پیمانکار تحویل محصول پیمانکاری است و چنانچه طرح ایجاد شده معیوب باشد، پیمانکار مکلف به رفع عیوب است و اگر خسارتی به سبب آن به وجود آید، بدون شک شخص مقصر وفق اصول مسئولیت مدنی، مکلف به جبران خسارات وارده شده است. اگر چه شرایط عمومی پیمان بر قراردادهای پیمانکاری دولتی حاکم است لیکن در موارد سکوت و یا اجمال و یا ابهام شرایط عمومی قراردادها بر قرارداد مزبور حاکم می‌باشد.

در خصوص قوانین و مقررات راجع به اجرای عملیات موضوع قراردادهای بیمانکاری باید گفت: انعقاد قراردادهای بیمانکاری از جمله اعمال تصدی دولت محسوب می‌شود. بنابراین دستگاه اجرایی به عنوان کارفرما یک شخص حقوقی محسوب شده و ملزم به رعایت مفاد قرارداد به مانند سایر افراد جامعه می‌باشد. لذا با توجه به اینکه این قراردادها در جهت منافع عمومی جامعه می‌باشد، قانونگذار در خصوص اهلیت اشخاصی که می‌توانند طرف قرارداد باشند و همچنین نحوه اجرای این قراردادها محدودیت‌هایی قائل شده است که طرفین قرارداد (بیمانکار و کارفرما) ملزم به رعایت آن هستند.

روشن نمودن ماهیت و جایگاه قراردادهای بیمانکاری (شرایط عمومی بیمان) همراه با تبیین آثار حقوقی این قراردادها از طریق مطالعات عمیق در کتب حقوقدانان و مطالعه‌ای درخصوص موضوع مذکور در قراردادهای خصوصی و شرایط عمومی بیمان (به عنوان قرارداد دولتی در بخش مقاطعه کاری) و تشریح و تحلیل قوانین و آیین‌نامه‌هایی که در این مورد موجود است و تاکنون کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، مانند: قانون محاسبات عمومی، قانون برنامه و بودجه، شرایط عمومی بیمان، آیین‌نامه‌های مربوط به بیمانکاری و قوانین مربوط به طرح‌های عمومی کشور (۱۳۶۸-۱۳۲۸) همچنین شناختن هر چه بیشتر نسبت به قراردادهای بیمانکاری و درک معنی و مفهوم ارائه خدمات به عموم افراد را اعمال حاکمیت مورد استفاده دولت در این قرارداد را می‌توان به عنوان اهداف کتاب حاضر بیان نمود.

این کتاب برای کارکنان دولت که طرف قرارداد به عنوان نماینده قرارداد را امضاء می‌نمایند، می‌تواند راهنما و راهگشا باشد و کارکنان مزبور در عمل از خطای خود آگاهی یابند. همچنین این کتاب برای بیمانکاران نیز می‌تواند مفید باشد. بنابراین جنبه کاربردی در اجرا دارد.

تاکنون به جز چند مورد، فعلیت چشمنگیری در زمینه تحلیل حقوقی «دفترچه بیمان» و «دفترچه شرایط عمومی بیمان» و قراردادهای ناشی از آن به عمل نیامده است. همین مشکلات و مصائب و کم بودن منابع و تحقیقات دانشگاهی در این خصوص عزم نگارنده را در پیروان راه ناهموار آغاز شده جزمتر کرد، زیرا احساس نمودم کاری که آغاز گردیده می‌تواند بی‌فایده و سودی از جهت قدم گذاشتن در وادی جدید دارای ارزشهای خاص خود باشد. بدیهی است این نوشتار دارای اشکالات و نارسایی‌ها و نقایص نیز می‌باشد که امید است در ارزیابی اهل نظر مورد اغماض قرار گیرد.

محدوددای که برای تحقیق در این کتب در نظر گرفته شده است، تحلیل آثار (عم و خص) حقوقی آن تعداد از قراردادهای بیمانکاری دولتی است که در چارچوب آیین‌نامه اسنادآوردهای اجرای طرح‌های عمرانی مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵ هیأت وزیران (و تبعاً دفترچه‌های بیمان) و

«شرایط عمومی بیمان» سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) منعقد گردیده است و یکطرف آن الزاماً یکی از دستگاه‌های اجرایی می‌باشد که اصطلاحاً «قرارداد بیمانکاری دولتی» نامیده می‌شود. بنابراین آن تعداد از قراردادهای بیمانکاری که یکطرف آن دستگاه‌های اجرایی نیستند و یا تبع ضوابط آیین‌نامه فوق نمی‌باشند مانند: قراردادهای مربوط به طرح‌های غیر عمرانی، از شمول بحث این کتاب خارج است.

تأیید ذکر است آنچه مبنای تحقیق ما در این نوشتار می‌باشد، دفترچه شرایط عمومی بیمان مصوب سال ۱۳۷۸ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی بوده که در حال حاضر جایگزین دفترچه شرایط عمومی بیمان سابق گردیده است (تا این تاریخ ملاک عمل دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادهای بیمانکاری بوده است).

در این کتاب سعی بر آن شده که با استفاده از نظریات علمای حقوق، قانون، شرایط عمومی بیمان و رویه قضایی در خصوص آثار حقوقی قراردادهای بیمانکاری دولتی مورد بحث قرار گیرد. به همین منظور، طرز بیان ماهیت حقوقی قراردادهای بیمانکاری دولتی و اصول حاکم بر قراردادهای بیمانکاری و آیین انعقاد این قراردادها همچنین آثار عام و خاص حقوقی طرفین این گونه قرارداد در شرایط عمومی بیمان مورد تحلیل و کنکاش قرار می‌گیرد و تأثیر تعهدات، حقوق و اختیارات طرفین بر همان مزبور به بحث گذاشته می‌شود همچنین ضمانت اجرای تخلفات طرفین قراردادهای بیمانی از آثار حقوقی این گونه بیمان‌ها تبیین می‌گردد.

این کتاب شامل: پیشگفتار، مقدمه، بخش‌ها، بختی و نتیجه گیری کلی است. در مقدمه، بیان موضوع، هدف از تألیف و تدوین کتاب حاضر، محدوده و روش تحقیق بیان شده است. بخش اول، حاوی مطالبی در خصوص کلیات یعنی ماهیت حقوقی قرارداد بیمانکاری دولتی و اصول حاکم بر قراردادهای بیمانکاری دولتی و آیین انعقاد این قراردادها می‌باشد. بخش دوم به بیان مباحثی در مورد آثار عام قرارداد بیمانکاری دولتی می‌پردازد. در بخش سوم آثار خاص قرارداد مذکور تبیین می‌گردد که به موضوع تعهدات، حقوق و اختیارات طرفین بیمان در قراردادهای بیمانکاری دولتی (بیمانکار و کارفرما) پرداخته شده است که در فصل اول، از تعهدات بیمانکار و کارفرما سخن به میان آمده و در فصل دوم، حقوق و اختیارات طرفین قراردادهای بیمانکاری دولتی به بحث گذاشته می‌شود. بخش چهارم در خصوص ضمانت اجرای تخلفات طرفین بیمان از آثار حقوقی بیمان تبیین گردیده است.